

NORGES HØYESTERETT

Den 22. mars 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Webster, Falkanger og Kallerud i

HR-2013-00655-U, (sak nr. 2013/541), straffesak, anke over kjennelse:

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder påtalemyndighetens begjæring om beslutning om ransaking.
- (2) I påtegning fra Haugaland og Sunnhordland politidistrikt 6. februar 2013 ba påtalemyndigheten Haugaland tingrett treffe beslutning om ransaking hos A. Siktelsen mot A gjelder overtredelse av skattebetalingsloven § 18-1 første ledd første straffalternativ. Som grunnlag er angitt at han i egenskap av daglig leder og styreleder i selskapet B AS i 2011 og 2012 unnlot å gjennomføre forskuddstrekk i lønnsutbetalinger til ansatte i selskapet.
- (3) Haugaland tingrett tok i beslutning 8. februar 2013 ikke begjæringen til følge. Påtalemyndigheten anket, og Gulating lagmannsrett avsa 28. februar 2013 kjennelse med slik slutning:

"Anken forkastes."
- (4) *Påtalemyndigheten* har anket kjennelsen til Høyesterett på grunn av feil i lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling. Det er i korte trekk anført:
- (5) Lagmannsretten har stilt for strenge krav til bevisene når det gjelder skjellig grunn til mistanke. Dette fremgår av rettens bevisbedømmelse. Retten tok videre feil når den uttaler at den ikke kan legge vekt på tips som er kommet inn til kemneren, og som fremstår som anonyme.
- (6) Begrunnelsen i lagmannsrettens kjennelse er uklar, og det kan se ut til at retten ikke vurderte sentrale faktiske opplysninger som kom inn i saken etter at tingretten hadde truffet sin avgjørelse. Bokettersynsrapporten som nå er lagt frem, og kontoutskriftene som er vedlagt rapporten, viser

store overføringer til A og dokumenterer at det ikke er foretatt forskuddstrekk. Verken dette eller anførselene for øvrig i anken er kommentert.

- (7) Bevisene er tilstrekkelige til å konstatere skjellig grunn til mistanke. Dette er også bekreftet av supplerende opplysninger som politiet etter lagmannsrettens kjennelse har innhentet fra kemneren, hvor det også er redegjort for hvem som innga tips og hva dette gikk ut på.
- (8) Retten hadde også på dette trinn av saken et selvstendig ansvar for sakens opplysning, jf. straffeprosessloven § 294. Dersom det fremlagte materialet framsto som uklart, skulle retten ha sørget for avklaring.
- (9) Tingretten la til grunn at ransaking ville være et uproporsjonalt inngrep, jf. straffeprosessloven § 170 a. Dette er feil.
- (10) Påtalemyndigheten har ikke varslet A om anken fordi det ville forspille formålet med ransakingen, jf. straffeprosessloven § 381 tredje ledd siste punktum.
- (11) Påtalemyndigheten har lagt ned slik påstand:

"Påtalemyndighetens begjæring om ransaking tas til følge.

**Subsidiært:
Lagmannsrettens kjennelse av 28.02.13 oppheves."**

- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en videre anke over kjennelse. Utvalgets kompetanse er da begrenset til å prøve lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 388.
- (13) Ut fra sakens dokumenter kan det se ut til at påtalemyndighetens begjæring var nokså svakt underbygget da saken ble sendt til tingretten. Retten kom til at det ikke var skjellig grunn til å mistenke siktede for forholdet beskrevet i siktelsen, og viste særlig til at et tips til kemneren om at siktede hadde foretatt store uttak til seg selv, ikke var dokumentert i anmeldelsen eller i sakens øvrige dokumenter.
- (14) Da saken ble oversendt til lagmannsretten for ankebehandling var det kommet til en rapport om et bokettersyn X Arbeidsgiverkontroll nylig hadde foretatt hos selskapet B AS, dets konkursbo. Påtalemyndigheten anførte i anken til lagmannsretten at rapporten – med dens omfattende vedlegg – sammenholdt med andre opplysninger i saken, styrket mistanken mot A. Anførselene var nærmere begrunnet.
- (15) Til tross for at det var kommet til nye opplysninger – som etter påtalemyndighetens oppfatning var viktige – nøyde lagmannsretten seg i det vesentlige med å gjengi tingrettens vurdering, som den ikke kunne se at "det er feil ved". Lagmannsretten føyde til at den, i likhet med tingretten, ikke kunne bygge på tips til kemneren, som for retten fremsto som anonyme.
- (16) Det fremgår ikke av kjennelsen om lagmannsretten har vurdert betydningen av bokettersynsrapporten og påtalemyndighetens konkrete anførsler knyttet til den. Det er riktignok noen bemerkninger om at retten er enig med påtalemyndigheten i at det "foreligger indisier" mot siktede, og at disse ikke er "av en slik karakter at det foreligger sannsynlighetsovervekt" for at siktede har begått det straffebud siktelsen gjelder. Men hva retten her bygger på, er ikke klart.

- (17) Slik kjennelsen er formulert, etterlater den tvil om lagmannsretten har foretatt en selvstendig vurdering av det samlede bevismaterialet. I den bevissituasjonen som forelå for lagmannsretten, var det ikke tilstrekkelig å vise til tingrettens vurdering. Det er også en svakhet ved lagmannsrettens avgjørelse at påtalemyndighetens anførsler i anken til lagmannsretten ikke er nærmere kommentert.
- (18) Ankeutvalget er etter dette kommet til at det foreligger slike feil ved saksbehandlingen at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: